

3- Eskiden kırk günden tut tâ kırk seneye kadar bir seyr ü sülûk ile bazı hakaik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi.

Eskiden kırk günden tut tâ kırk seneye kadar bir seyr ü sülûk ile bazı hakaik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi. Şimdi ise Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakaik-e çıkılacak bir yol bulunsa o yola karşı lâkayt kalmak, elbette kâr-ı akıl değil.

Zamanın Değişen İhtiyacı

Eskiden bir insan kırk gün, kırk ay veya kırk sene süren seyr u sülûk ile bazı iman hakikatlerine ulaşabiliirdi. Fakat şimdi Kur'an'dan gelen kuvvetli izahlar sayesinde aynı hakikatler çok daha kısa zamanda akla, kalbe ve ruha gösterilebiliyor. Bu yüzden böyle kısa, doğrudan ve tesirli bir iman yolu varken ona kayıtsız kalmak akıllıca değildir.

Eskiden bir insan, iman hakikatlerinin bazı derin sırlarına ulaşmak için uzun bir **seyr ü sülûk** yolculuğuna girerdi. Nefis terbiyesi yapar, zikirle meşgul olur, riyazet çeker, mürşidin terbiyesinde kalbî merhalelerden geçerdi. Bu yol bazen kırk gün, bazen kırk ay, bazen de kırk sene sürebilirdi. Neticede insan, mesela Allah'ın varlığını, tevhidin hakikatini, dünyanın faniliğini, ahiretin kat'îliğini, nefsin aczini ve insanın kulluk vazifesini kalben hissedirdi.

Bugünkü Durum

Fakat bugün insanın karşılaştığı tehlike çok daha farklıdır. Eskiden çoğu insan Allah'a, ahirete, peygambere ve Kur'an'a inanırdı; asıl mesele kalbin terbiye edilmesi, nefsin kırılması, ihlasın kazanılmasıydı. Bugün ise doğrudan iman temellerine hücum var. Genç daha işin başında "Allah var mı?", "Ahiret gerçek mi?", "Kur'an Allah kelamı mı?", "Kader adaletli mi?", "Din neden gerekli?" gibi sorularla karşılaşılıyor.

Kırk Dakikalık Yol Ne Demek?

"Kırk dakikada o hakaik-e çıkılacak bir yol" ifadesi, iman hakikatlerinin kısa zamanda akla ve kalbe gösterilmesi demektir. Mesela bir insan haşır meselesini yıllarca sadece tasavvufî tefekkürle sezmeye çalışabilir. Fakat Kur'anî temsil ve aklî delillerle, baharın dirilişi, insanın yaratılışı, adalet ve hikmet hakikati üzerinden ahiretin zarureti ona kısa zamanda gösterilebilir. Böylece insan, uzun seyr ü sülûkle varılacak bazı imanî neticelere, kuvvetli izahlarla daha kısa zamanda ulaşabilir.

Günümüze Kıyas

Bugün bir genç, sosyal medyada birkaç dakikalık bir videoyla imanını sarsacak bir şüpheyne düşebiliyor. Öyleyse ona cevap verecek iman dersi de açık, hızlı, sağlam ve ikna edici olmalıdır. Bir zehir nasıl hızlı yayılıyorsa, panzehir de hızlı ulaştırılmalıdır. Bu zamanda “önce yıllarca nefsini terbiye et, sonra bu hakikati anlarsın” demek çoğu zaman yeterli olmuyor. Çünkü genç daha yolun başında imanın kendisini sorguluyor.

İşte otuz üç adet Sözler, böyle Kur'anî bir yolu açtığını, dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem hakikat budur; esrar-ı Kur'aniyeye ait yazılan Sözler, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilaç, bir merhem ve zulümatın tehacümatına maruz heyet-i İslâmiyeye en nâfi' bir nur ve dalalet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım.

Hastalık Değişince Tedavi de Değişir

Eskiden hastalık daha çok gaflet, tembellik, nefis, dünya sevgisi ve kalp kasavetiydi. Bugün bunlar yine var; fakat bunların üzerine bir de inkâr, deizm, materyalizm, pozitivizm, bilimcilik, tarihselcilik, hadis inkârı ve ahiret şüphesi gibi fikrî hastalıklar eklendi. Bu yüzden tedavi de doğrudan iman esaslarına yönelmelidir. Önce insanın zihnindeki şüphe temizlenecek, sonra kalbi ibadete ve takvaya daha sağlam yönelecektir.

Güzel Bir Temsil

Bir insanın evi yanıyorsa, ona önce perde seçtirilmez, duvar rengi konuşulmaz, bahçedeki çiçekler düzenlenmez. Önce yangın söndürülür. İman da din binasının temelidir. Tasavvuf, kalp terbiyesi ve manevî zevkler elbette güzeldir; fakat iman temeli sarsılmışsa önce o temel tahkim edilmelidir. Çünkü bina ayakta kalmazsa süsün, nakşın, meyvenin faydası olmaz.

Risale-i Nur'un Bu Zamandaki Vazifesi

Bu cümlede işaret edilen Kur'anî yol, iman hakikatlerini doğrudan doğruya akla, kalbe, ruha ve vicdana ders veren yoldur. Allah'ın varlığını sadece “inan” diye değil; kâinat, insan, sanat, hikmet, rahmet, nizam, gaye ve vicdan delilleriyle gösterir. Ahireti sadece nakille değil; adalet, rahmet, hikmet, kudret ve bahar misalleriyle akla yaklaştırır. Böylece insan, iman hakikatlerini kuru bir bilgi olarak değil, hayatını aydınlatan bir hakikat olarak görmeye başlar.

Netice

Demek ki bu zamanda en büyük keramet, havada uçmak değil; bir kalpteki iman şüphesini gidermektir. En büyük hizmet, insanların hayranlığını kazanmak değil; ebedî hayatlarını kurtaracak iman hakikatlerini onlara ulaştırmaktır. Tasavvuf meyvedir, güzeldir, lezzetlidir;

fakat iman hakikatleri ekmektir, gıdadır, hayattır. Önce iman kurtarılacak, sonra kalp terbiye edilecek, sonra manevi lezzetler gelecektir.

Bilirsiniz ki: Eğer dalalet cehaletten gelse izalesi kolaydır. Fakat dalalet, fenden ve ilimden gelse izalesi müşküldür.

Cehaletten Gelen Dalalet

Cehaletten gelen dalalet, karanlık bir odada yolunu şaşırmaya benzer. Adam bilmiyordu, yanlış duymuştur, eksik öğrenmiştir, çevresinden etkilenmiştir. Böyle birine doğru bilgi, güzel izah, sağlam delil ve şefkatli bir irşad verilirse, çoğu zaman kalbi yumuşar. Çünkü hastalık gururdan değil, bilgisizlikten gelmiştir.

Fenden Gelen Dalalet

Fenden ve ilimden gelen dalalet ise daha tehlikelidir. Çünkü kişi artık sadece bilmiyor değildir; **bildiğini zannederek yanılıyor**. Mesela kâinattaki nizamı görür ama “tabiat yaptı” der. Hücredeki harika programı görür ama “tesadüf yaptı” der. Fizik kanunlarını okur ama o kanunların arkasındaki kudreti görmez. Böylece ilim, onu Allah’a götüreceğine, yanlış yorumlandığı için Allah’tan uzaklaştırır.

Asıl Mesele İlim Değil, Yorumdur

Burada fen ve ilim kötülenmiyor. Bilakis doğru okunan fen, Allah’ın sanatını gösteren büyük bir aynadır. Problem, ilmin materyalist ve inkârcı bir gözlükle yorumlanmasıdır. Güneşi gösteren pencereye bakıp “ışık pencerenindir” demek ne kadar yanlışsa, kâinattaki düzeni görüp “bunu kör sebepler yaptı” demek de o kadar yanlıştır.

Eski zamanda ikinci kısım, binde bir bulunuyordu. Bulunanlardan ancak binden biri irşad ile yola gelebilirdi. Çünkü öyleler kendilerini beğeniyorlar hem bilmiyorlar hem kendilerini bilir zannediyorlar.

Cehaletten doğan sapmayı düzeltmek kolaydır; fakat ilim ve fen kisvesine bürünmüş sapmayı düzeltmek çok zordur. Çünkü cahil insan çoğu zaman bilmediğini bilir. Ona doğru bilgi verilirse, kalbi insafa müsaitse kabul edebilir. Fakat yanlış bilgiyi ilim zanneden kimse, hem hakikatten uzak kalır hem de kendini hakikatin sahibi zanner.

“Binde Bir” Ne Demek?

“Eski zamanda ikinci kısım binde bir bulunuyordu” ifadesi, eskiden fen ve felsefeden gelen inkârcı dalaletin çok az kişide bulunduğunu anlatır. Halkın büyük çoğunluğu Allah’a, ahirete, peygambere ve Kur’an’a inanırdı. Şüpheleri olsa bile bunlar daha çok cehalet, gaflet veya günah kaynaklıydı. Fakat ilim adına, felsefe adına, fen adına imanın esaslarına saldıran

kimseler çok nadirdi.

“Binden Biri Yola Gelirdi”

Bu ifade, o tür insanların irşadının çok zor olduğunu gösterir. Çünkü mesele sadece bilgisizlik değildir; işin içine **kibir, enaniyet ve kendini beğenmişlik** girmiştir. Böyle bir insan, hakikati dinlemek yerine kendi fikrini müdafaa eder. İstifade etmek için değil, karşı çıkmak için dinler. Öğrenmek için değil, üstün gelmek için konuşur.

En Tehlikeli Cehalet

“**Hem bilmiyorlar hem kendilerini bilir zannediyorlar.**” Bu, cehaletin en tehlikeli şeklidir. Çünkü bilmeyen ama bilmediğini bilen kimse talebe olur; bilmeyen ama bildiğini zanneden kimse ise hakikate kapı kapatır. Ona delil getirsen, “ben zaten biliyorum” der. İzah etsen, “bunlar eski şeyler” der. Hakikati gösterdiğinde bile, kendi zihnindeki yanlış ölçülerle onu küçümser.

Günümüze Kıyas

Bugün bu hâl eski zamana göre çok daha yaygındır. Sosyal medya, popüler bilim videoları, yarım yamalak felsefe bilgileri, tarihselci söylemler, materyalist yorumlar ve din karşıtı içerikler gençlerin zihnine çok hızlı giriyor. Bir genç birkaç kavram öğreniyor: evrim, kuantum, nörobilim, mitoloji, din sosyolojisi, psikoloji... Sonra bu yarım bilgilerle Allah, ahiret, vahiy ve peygamberlik hakkında kesin hükümler vermeye kalkıyor.

Asıl Problem Fen Değil

Asıl problem, fennin inkâr hesabına konuşturulmasıdır. Kâinatı okuyup Allah’ın ilmini, kudretini ve hikmetini görmek gerekirken; bazıları aynı kâinatı tesadüfe, tabiata ve kör sebeplere verir. Yani ilim, doğru okunursa marifetullah olur; yanlış okunursa gururlu bir dalalet perdesi hâline gelir.

Netice

Demek ki en zor irşad edilen insan, bilmeyen insan değil; **bildiğini zannederek bilmeyen insandır**. Çünkü sade cehalet ilaç kabul eder; fakat kibirle karışmış cehalet ilacı reddeder. İşte bu yüzden ahir zamanda iman hizmeti sadece nasihatle değil; akli ikna eden, kalbi tatmin eden, fenni tevhid hesabına konuşturan kuvvetli delillerle yapılmalıdır.

Cenab-ı Hak şu zamanda, i’caz-ı Kur’an’ın manevî lemaatından olan malûm Sözler’i, şu dalalet zındıkasına bir tiryak hâsiyetini vermiş tasavvurundayım.

Bu cümlede Üstad Hazretleri şunu ifade ediyor: Bu zamanda dalalet, yani iman

hakikatlerinden uzaklaşma, artık basit bir cehalet şeklinde gelmiyor; çoğu zaman **fen, felsefe, bilim, akılcılık, materyalizm ve şüphecilik perdesiyle** geliyor. İşte Cenab-ı Hak, Kur'an'ın manevî i'cazından süzülen **Sözler'i**, bu zehirli fikrî hastalığa karşı bir **tiryak**, yani panzehir hükmüne getirmiştir.

“İ'caz-ı Kur'an'ın Manevî Lemaatı” Ne Demektir?

İ'caz-ı Kur'an, Kur'an'ın mucizeliği demektir. “Manevî lemaat” ise o mucizenin parıltıları, ışıkları, tecellileri manasına gelir. Yani Sözler, şahsî bir felsefe veya beşerî bir düşünce sistemi değildir; Kur'an'dan alınan iman hakikatlerinin, bu asrın anlayışına uygun bir izahıdır. Kur'an güneş gibidir; Sözler ise o güneşten gelen ışıkları, zamanın karanlıklarına karşı yansıtan aynalar gibidir.

Dalalet Zındıkası” Nedir?

Dalalet zındıkası, sıradan bir günah veya basit bir gaflet değildir. Bu ifade, imanın esaslarına kasteden, Allah'ı inkâr eden, ahireti reddeden, peygamberliği sorgulayan, Kur'an'ı beşer söz gibi göstermeye çalışan fikrî cereyanları anlatır. Yani mesele sadece “ibadetlerde gevşeklik” değil; doğrudan **imanın köküne saldıran zehirli bir düşünce tarzıdır.**

“Tiryak Hâsiyeti” Ne Demektir?

Tiryak, zehre karşı kullanılan panzehirdir. Burada Sözler'in vazifesi, şüphe zehrini temizlemektir. Mesela materyalizm “kâinat kendi kendine oldu” der; Sözler kâinatı bir kitap gibi okutarak her şeyde ilim, irade, kudret ve hikmet mührünü gösterir. Deizm “Allah yaratmış ama karışmıyor” der; Sözler her an devam eden rububiyeti, rahmeti ve tasarrufu gösterir. Ahiret inkârı “öldükten sonra dirilmek mümkün değil” der; Sözler baharı, haşrin büyük bir misali olarak gösterir.

Demek ki bu zamanda en büyük ihtiyaç, zevke dayalı manevî hâllerden önce, şüpheleri temizleyen kuvvetli iman dersleridir. Çünkü zehir fikrî ise panzehir de fikrî ve imanî olmalıdır. Dalalet ilim kisvesiyle geliyorsa, cevap da Kur'an'dan gelen daha yüksek bir ilimle verilmelidir. İşte Sözler, bu asrın yaralı aklına, sarsılmış kalbine ve şüpheyile bulanan vicdanına Kur'anî bir tiryak hükmündedir.